

DEL VAIXELL 'NYASSA', QUE VA FER TRES VIATGES FINS AL PORT DE VERACRUZ, SE'N PARLA MOLT POC

José M. Murià

Membre de l'Acadèmia Mexicana de la Història

L'espanyolisme en un vaixell d'exiliats

Dels vaixells que van traslladar refugiats republicans cap a Amèrica es parla molt del *Me-xique*, que va fer el viatge el 1937 amb 456 vailets desemparats que ara es recorden com els Nens de Morelia, perquè van anar a parar en aquesta ciutat, a l'oest de Mèxic. Cal dir que també hi viatjava el Barça: era el començament d'aquella gira que va salvar la vida a la institució.

EL PRIMER QUE VA VENIR, quan ja la guerra era perduda, va ser el *Sinaia*, també molt esmentat. La seva arribada a Veracruz, el 13 de juny del 1939, i l'apoteòsica rebuda que se li va fer, marquen simbòlicament el començament de l'exili republicà a Mèxic, que cap a l'any 1949 sumava ja unes 50.000 persones: més que a tots els altres països d'Amèrica plegats. També es va fer molt enrenou amb el *Vita*, que va salpar abans cap a Mèxic amb joies i béns que eren custodiats pel Banc d'Espanya i que van servir a Indalecio Prieto per ajudar els refugiats i per viure força bé. També s'ha fet enrenou recordant el *Winnipeg*. Aquest no va venir a Mèxic, sinó que, contractat per Pablo Neruda, va dur només mig miler de refugiats a Xile. Potser destaca perquè va ser l'únic contingent de refugiats que va anar-hi a parar.

JOAN OLLER

EN CANVI, DEL 'NYASSA', un vaixell portuguès que va ser contractat per fer tres viatges fins al port de Veracruz, se'n parla molt poc, malgrat que potser no n'hi va haver cap altre que portés en total tanta gent cap a Mèxic. Podria calcular-se que la suma va ser d'un total de 8.000 persones. Primer va sortir de Lisboa, a començaments de febrer del 1942. De Veracruz tornà a Casablanca i recollí un altre con-

tingent als finals del mes d'abril, el qual arribà a Mèxic el 22 de

Entre els refugiats espanyols, gens de tolerància i comprensió per Catalunya

maig, justament el dia que aquest país declarà la guerra als règims totalitaris. Per mi aquest és el més important, perquè hi arribà la meua mare quan a mi em faltaven només tres mesos per néixer. El tercer va repetir l'operació. Poc després d'haver començat la tercera tramesa es va produir l'incident al qual em vull referir i que, cada vegada que hi penso, no deixa de regirar-me els budells.

COM A RESULTAT de la mala vida que havien passat, quan feia tot just una setmana que navegaven cap a la llibertat, hi va haver una nena d'uns sis mesos que ja no va seguir. No és difícil imaginar l'estat d'ànim dels pares. Per la solemne cerimònia de llençar-la al mar, la dona va regirar el seu bagatge de misèria i amb l'ajuda d'una altra viatgera, catalana igual que ella, va engiponar una senyera per cobrir el cos inert de la petita abans de llençar-la al mar.

DONCS VA SER EL CAS que altres passatgers, suposadament demòcrates i antifeixistes igual que el matrimoni desolat, van muntar un gran sidral indignats per la presència d'aquelles quatre barres improvisades. Poc faltà perquè els més ardits irrompessin a la cerimònia tot cridant: "*¡Santiago y cierra España!*" Potser ho haurien fet si un grup de ferms catalans no els haguessin plantat cara amb posat de cridar: "Sant Jordi, desperta ferro!"

AQUESTA ÉS UNA VERITAT que vaig poder copsar entre la immensa majoria dels refugiats espanyols: gens tolerància i cap mostra de comprensió per Catalunya; molt menys, no cal dir-ho, solidaritat per defensar la seva cultura i la seva llengua. En aquest sentit, el franquisme ja els anava bé.

Operació Roca

Josep Maria Pasqual

Periodista i editor

L'advocat i expolític Miquel Roca i Junyent exercirà la defensa de Cristina de Borbó. Aquesta notícia, coneguda la setmana passada, a banda d'una lectura tècnica en clau jurídica i judicial (en la qual no entrarem), té una lectura política, en clau divulgativa.

Miquel Roca va deixar

de ser un polític per passar a ser un expolític a mitjan de la dècada dels noranta, una època que queda molt lluny per a molts lectors. Podríem dir que en la seva carrera política no va tenir èxit electoral, almenys en dues temptatives principals: l'una, la de l'operació Reformista (també coneguda com a "operació Roca"), a mitjan dels vuitanta, un intent frustrat de construir una alternativa

al bipartidisme PSOE-Alianza Popular; i l'altra, a mitjan dels noranta, també frustrada, la de desplaçar l'alcalde olímpic de l'Ajuntament de Barcelona. Tampoc no va tenir èxit Roca en la gran temptativa política, no estrictament electoral, de la seva carrera política: la batalla per la successió de Jordi Pujol. El pujolisme va matar el roquisme, i Miquel Roca se'n va anar a fer d'advocat i va fun-

dar el despatx Roca i Junyent, de molt bona reputació i actualment amb sis oficines, una de les quals a Xangai.

El gran èxit polític i l'anomenada de Miquel Roca, tanmateix, li vénen de finals dels setanta, principalment perquè va ser ponent de la Constitució Espanyola (també va ser-ne de l'Estatut). En un estat que ha acabat confortant "democràcia" per "Constitució" i que ha ele-

vat la Constitució a la categoria de catecisme polític, no ha d'estranyar a ningú que Roca, un dels set "pares de la Constitució" (actualment només en queden tres), hagi quedat assimilat en l'ideari popular amb la Constitució mateixa.

Quan Roca va ser "pare" (de la Constitució), Cristina de Borbón era una nena de catorze anys. Però Cristina és filla de la Constitució, si més no, en la mesura que la Constitució va fer renéixer la monarquia (nascuda en primer part del ventre del franquisme). Qui ho havia de dir que avui,

trenta-cinc anys després, el "pare" hagi de defensar la "filla" en els tribunals. És clar que no podia ser d'altra manera: qui millor que un pare per defensar una filla?

La segona operació Roca apunta a l'èxit que repari el fracàs de la primera. Independentment de l'encert en la tria del bufet Roca Junyent, que garanteix l'excel·lència jurídica i judicial, la corona ha fet una jugada mestra de cara a l'opinió pública: la d'emboïcar en un mateix paquet l'advocat defensor, la Carta Magna i la imputada. I plet acabat, l'únic que guanya és l'advocat.